

การดำเนินงานรายตำบล (TSI)

ตำบลขุนควน อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพะเยา มหาวิทยาลัยพะเยา

ศักยภาพตำบล

ประเมิน (ก่อน) : ตำบลที่อยู่รอด

ประเมิน (หลัง) : ตำบลมุ่งสู่ความยั่งยืน

ข้อมูลพื้นที่ตำบล

ตำบลขุนควนมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,059 คน 1,308 หลังคาเรือน ประกอบด้วยหมู่บ้าน หมู่ 1 บ้านควนดง, หมู่ 2 บ้านใหม่ดอนมูล, หมู่ 3 บ้านป่าคา, หมู่ 4 บ้านสีพรม, หมู่ 5 บ้านห้วยขุน, หมู่ 6 บ้านแสะ, หมู่ 7 บ้านวังบง, หมู่ 8 บ้านป่าคาใหม่, หมู่ 9 บ้านเหล่า ที่ตั้งของตำบลอยู่ห่างจากตัวอำเภอป่าพะยอม ประมาณ 15 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและที่ราบเชิงเขา มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ทั้งดิน น้ำ ป่าไม้ และสัตว์ป่า มีแม่น้ำไหลผ่าน 4 สาย คือ น้ำควน น้ำปุก น้ำสาว และน้ำเปิง การทำกิจกรรมส่วนมากจะทำกันในชุมชนใครชุมชนมันมากกว่า แต่ก็มีการสื่อสารและไปร่วมงานกันตลอด ถ้ามีกิจกรรมที่ภาครัฐจัดให้ไปร่วมงาน

TPMAP ความต้องการพื้นฐาน 5 มิติ

จากต้องการพื้นฐาน 5 มิติ ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านความเป็นอยู่ ด้านการศึกษา ด้านรายได้ และด้านการเข้าถึงบริการรัฐ ตำบลขุนควนมีความต้องการพื้นฐานในด้านการเข้าถึงบริการรัฐมากที่สุด ในด้านสุขภาพ ประชาชนมีแบบแผนการรักษาความเจ็บป่วยที่หลากหลาย ทั้งในแบบแผนปัจจุบันและการแพทย์พื้นบ้าน และยังมี ความเหลื่อมล้ำในด้านรายได้อยู่บ้าง ในขณะที่อีก 2 มิติ ประชาชนได้รับบริการในระดับที่เพียงพอ การพัฒนาพื้นที่ทางโครงการต้องการเพิ่มการดูแลสุขภาพและการเข้าถึงบริการให้กับชุมชน จากการสำรวจในพื้นที่ตำบลขุนควน มีการทำเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ เพื่อการแก้ปัญหาด้านการดูแลสุขภาพและการเข้าถึงบริการของประชาชนในชุมชน จึงได้กำหนดแนวทางในการทำงาน คือการพัฒนา ศักยภาพด้านการดูแลสุขภาพและพัฒนาช่องทางในการเข้าถึงบริการ ดังนั้น ทางโครงการจึงให้ความสำคัญกับนวัตกรรมด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเสริมสุขภาพประชาชนและสิ่งแวดล้อมชุมชน

การพัฒนาพื้นที่

โจทย์พื้นที่

ประชาชนส่วนใหญ่ของตำบลขุนควน ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรม ทั้งการทำนาข้าว ทำไร่ และสวน บางพื้นที่ เป็นพื้นที่ห่างไกลและเป็นภูเขา ซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญต่อสุขภาพและส่งผลต่อการเข้าถึงบริการ ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ทางโครงการจึงได้ร่วมมือกับรพสต.ขุนควน ในการที่จะพัฒนาสุขภาพของชุมชน ด้านสุขภาพเพื่อให้สามารถหยุดยั้งการแพร่ระบาดของโรคและสร้างเสริมให้ชุมชน มีความเข้มแข็งด้านการป้องกันโรคได้อย่างยั่งยืน

กิจกรรมที่ดำเนินการ

กิจกรรมที่ตำบลขุนควนได้ดำเนินการทั้งหมด 4 กิจกรรม ได้แก่

1. กิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ขอปฏิบัติ ในการควบคุมป้องกัน COVID-19
2. กิจกรรมการจัดทำแผนพัฒนาตำบลด้านสุขภาพ
3. กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพครอบครัว
4. กิจกรรมการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรในชุมชน

กลไกการดำเนินงาน

1. การให้ความรู้ ด้วยการศึกษาศึกษาและการฝึกอบรม
2. การจัดตั้งกลุ่มและการพัฒนากลุ่มองค์กร
3. การสรรหาผู้นำและการพัฒนาผู้นำ
4. การศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาชุมชน
5. การวางแผนงานและกิจกรรมโครงการ
6. การประสานงานและร่วมมือปฏิบัติงาน

ผลลัพธ์

1. การจ้างงาน (28 อัตรา) ประกอบด้วย
- บันทึกจบใหม่ 13 อัตรา , นักศึกษา 5 อัตรา , ประชาชน 10 อัตรา
2. การพัฒนากักขะ 4 ด้าน ประกอบด้วย
กักขะด้านการเงิน (Financial Literacy), กักขะด้านสังคม (Social Literacy), กักขะด้านดิจิทัล (Digital Literacy), กักขะด้านภาษา (Language Literacy)
3. การยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ
ตำบลขุนควน พัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบในด้านความพร้อมฐานวิถีชีวิตใหม่ของชุมชน เพื่อสร้างความสอดคล้องระหว่างแนวทางปฏิบัติด้านการป้องกัน COVID-19 กับ ภูมิปัญญาพื้นบ้านและวิถีชีวิต เป็นการจัดการให้ชุมชนจัดการตนเองด้านสุขภาพ ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดรายจ่ายด้านสุขภาพและไม่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ของคนในตำบลขุนควน อีกทั้งยังเป็นความรู้และข้อปฏิบัติที่นำไปใช้ในครัวเรือน
4. การจัดทำข้อมูล Thailand Community Data (TCD) จำนวน 211 ข้อมูล

ผลลัพธ์เชิงเศรษฐกิจ

1. รายได้ที่เพิ่มขึ้น
รายได้ของตำบลเพิ่มขึ้น
เฉลี่ยร้อยละ 2.50
รายได้ของตำบลเพิ่มขึ้น
เฉลี่ย 160,000 บาท/ปี
รายได้ของตำบลเพิ่มขึ้น
เฉลี่ย 175 บาท/ ครัวเรือน
2. การเพิ่มผลิตภาพ (productivity)
ต้นทุนของตำบลลดลง
เฉลี่ยร้อยละ 2.50
ปริมาณผลผลิตของตำบลที่เพิ่มขึ้น
เฉลี่ยร้อยละ 5.00

ผลลัพธ์เชิงสังคม

1. เกิดการจ้างงานที่ตอบสนองต่อ การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่
2. การอพยพย้ายถิ่นฐานออกนอกท้องถิ่นเพื่อไปทำงานลดลง
3. เกิดความร่วมมือในการพัฒนายกระดับตำบลในเรื่องของการพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดี การสร้างสัมมาชีพและสร้างอาชีพใหม่
4. เกิดการผลักดันให้หน่วยงานท้องถิ่น/ผู้นำชุมชนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสุขภาพ การสร้างอาชีพเพื่อความยั่งยืนให้แก่ประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ปัญหาที่พบในการดำเนินงานโครงการระยะที่ 1 พบว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ยังคงเกิดขึ้นทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามกำหนดเวลาตามแผนที่วางไว้ กิจกรรมตามโครงการที่ดำเนินการอยู่ ควรมีต่อยอดให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้เกิดโครงการระยะที่ 2 และควรมีการปรับกฎระเบียบการดำเนินโครงการให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น ซึ่งอาจทำให้มีการดำเนินการได้รวดเร็วในการพัฒนาชุมชนต่อไป

ผู้รับผิดชอบ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญลือ อิมบ้านไร่

เบอร์ติดต่อ : 08 1911 7330 หน่วยงาน : คณะสาธารณสุขศาสตร์